



Most vzdechů

→ baziliky svatého Marka, západní protějšek cařihradské Aja Sofie.

Poprvé byla vysvěcena už v roce 832 – benátská ji zasvětili svatému Markovi, evangelistovi, jehož ostatky dnes spočívají pod oltářem. Jak praví legenda, relikvie přivezli potají – to proto, že je ukradli – z egyptské Alexandrie dva benátská kupci. A to velmi nedůstojně: v sudu s vepřovým. Jak se bazilika představovala, ostatky se několikrát přesouvaly a podle historických pramenů se alespoň dvakrát zapomnělo, kdežto světec leží.

Navzdory této neuctě se symbol evangelia – okřídlený lev – stal znakem města a svatý Marek je jeho patronem.

Základy z jedenáctého století

Krátce po prvním vysvěcení bazilika vyhořela, s restaurací zničených budov se začalo ihned poté, za dožováním Pietra Contarinioho.

Stavba, kterou dnes mohou turisté spatřit, má základy právě z té doby, z roku 1094. Tehdy ovšem chyběly například mramorové a mozaikové obklady.

V horní části baziliku zdobí čtyři lunetové štíty, v nichž jsou mozaiky představující epizody z Kristova života. Nejkrásnější pohled na ně je při západu slunce – průčelí je totiž orientováno na Západ, a právě, když se klesající paprsky do lunet opřou, vytvářejí mozaiky pohádkové světelné efekty.

Při vstupu do chrámu zaujme půdorys ve tvaru řeckého

kříže. Právě antická zbožnost je to, co vnitřku svatého Marka propůjčuje ohromnou mystiku, o níž se píše v každém průvodci. Všude, kam oko padne, leží nádherné mozaiky ze skla a zlata.

Na hlavním oltáři se týpí Pala d'Oro, zlatnické dílo nesmírné hodnoty, které svědčí o obrovském bohatství, jemuž se Benátská republika těšila. Pala d'Oro se skládá z více než osmdesáti emailů vsazených

do zlatého ingotu – a aby to nebylo málo, zlato je vykládané četnými drahokamy.

Už méně honosné, přesto přepychové jsou stavby obklopující baziliku. Elegantní arkády budov Procuratie Vecchie a Procuratie Nuove doplňuje knihovna Libreria Sansoviniana, kterou při jedné ze svých válečných výprav vyplenil Napoleon Bonaparte. A samozřejmě je tu také Torre dell'Orologie neboli Věž s hodinami, na níž do zvonu z patnáctého století odbíjejí hodiny dva bronzoví mouřeníní.

Hned za rohem blíže k laguně leží Dóžecí palác čili Palazzo Ducale. I když různé části paláce na sebe navazují, každý měl svou vlastní funkci. Část obrácená ke kanálu sloužila jako obydlí dóžete, další sály hostily různé soudcovské úřady jako Kolégium a Senát, následuje Justiční palác se soudními síněmi a v rohu, směrem k mostu Paglia Armeria, vězení Pozzi e Piombi – Studny a Olova.

Křídlo směrem k laguně příslušelo rozlehlému Sálu

Valné rady, v křídle u Piazzetty zas byla Volební síň.

Do paláce se vchází Papírovou bránou, která byla kdysi modře, zlatě a červeně vymalována, a naproti ní leží renesanční Schody obrů. Právě na horním odpočívadle tohoto schodiště se v dobách Benátské republiky odehrávala oficiální investitura dóžete, který pak byl představen lidu.

S Dóžecím palácem je provázána také budova Nové věznice. Obě stavby, rozdělené kanálem, spojuje Most vzdechů, který proslavil spisovatelé romantického věku. Podle nich právě tento most rozdělil mnohé zamilované dvojice – a například se po něm prošel i Benáťčan Casanova, který v Nové věznici strávil nějaký čas.

Proslulé kurtizány

„Dívek veřejných se zde veliké množství zdržuje, z nich větší díl bídný vede život. Ve dne jsou zalezlé v domech a děrách, s večera jako sovy vylézají, až na okna, kamž sedají, aby od okoljdoucích spatřeny byly, svíce stauí.“

Benátky proslavil nejen Casanova, známá byla i pověst místních kurtizán. Však také jistý duchovní měl podle Miloty Poláka o městě prohlásit, že Benátky jsou plovoucí bordel.

Ať tak či tak, lechtivá historie se v Benátkách – městu hlídaném lvem, symbolem evangelia – uchovala v několika místních názvech.

Jedním z nich je například Rio di Ponte delle Tette, což se v průvodcích překládá jako Kanál mostu cecek.

Takto nevážně se říká nejen samotnému mostu, ale i přilehlým uličkám, které si kdysi zabraly nevěstky. Aby lépe nalákaly kolemjdoucí, měly ve zvyku vystavovat se v oknech s odhalenými prsy. Tato tradice mimochodem vyplývá z jednoho vládního nařízení, jímž se zákonodárci Benátek rozhodli čelit homosexualitě. Ženy, takto vystavené, totiž podle příslušného výnosu měly působit na muže tak, aby „nehřešili proti přírodě“.

EVA HORÁKOVÁ



Bazilika sv. Marka – hlavní portál

FOTO: ARCHIV